

НЪКОИ НОВИ ВИДОВЕ ПЕПЕРУДИ ЗА ФАУНАТА НА БЪЛГАРИЯ

отъ Д-ръ Кр. Тулешковъ

EINIGE FÜR DIE FAUNA BULGARIENS NEUE SMETTERLINGS- ARTEN

von Dr Kr. Tuleschkov

Въ последно време, при провѣрката на събрания отъ менъ материалъ при екскурзиитъ ми отъ 1929 год. насамъ изъ Кресненското дефиле, Бѣласица пл., Али Ботушъ пл. и пр., както и при подреждането на стария материалъ отъ пеперуди, съхранени въ Царската ентомологична станция, събирани отъ Д-ръ Ив. Бурешъ, Д. Илчевъ и П. Чорбаджиевъ, можахъ да установя още нѣколко видове пеперуди нови за фауната на България, а нѣкои и изобщо за Европа. Тѣй като за пеперудната фауна на България е доста писано, а може да се каже, че тя е вече изчерпателно проучена, то азъ не намирамъ за нужно да правя специални допълнителни приноси върху фауната на посетения мѣста, за нѣкои отъ които сжществуватъ такива, а въ настоящата си работа ще дамъ мѣсто само на новитъ видове пеперуди за нашата фауна, които въ сжщность представляватъ за насъ и по-голѣмъ зоогеографски интересъ.

Нѣкои отъ видоветъ, главно отъ рода *Eupithecia* (*Tephroclystia*), понеже нѣмахме досега опредѣлена сбирка отъ тѣхъ за сравняване, бидоха изпратени на ревизия въ Виена и опредѣлени отъ Prof. Dr H. Rebel, комуто тукъ изказвамъ голѣмата си благодарность за направената услуга.

Chaerocampa alecto L. (757). — Отъ тази голѣма и красива вечерница, която до сега бѣ намѣрена и въ Македония при Прилѣпъ, презъ VI.1932 год. бѣ намѣренъ единъ доста повреденъ екземпляръ въ околноститъ на гр. Петричъ отъ ученици отъ мѣстната гимназия. Този екземпляръ биде донесенъ въ Царската ентомологична станция отъ учителя Ив. Василевъ.

Видътъ е разпространенъ въ Гърция, Западна Азия до Индия и Малайскитъ острови на изтокъ. У насъ ориенталски елементъ.

Miana ophiogramma Esp. (1561). — Единъ екземпляръ отъ този видъ бѣ донесенъ въ Царската ентомологична станция отъ Ст. Божковъ, който го е уловилъ въ околноститѣ на Пловдивъ на 8.VI.1934 год.

Видътъ е разпространенъ въ цѣла Срѣдна и отчасти Северна Европа, Ромъния, а на изтокъ до Алтай и Усурия въ Азия.

Bryophila petricolor Ld. (1589). — Новъ видъ за фауната на Европа. Само въ единъ екземпляръ го открихъ на Бѣлска пл., на 1000 м. височина, югоизточно отъ гр. Петричъ, на 22.VII.1932 г.. Дължина на предното крило 11 мм., а съ разперени крила 25 мм.

До сега бѣ известенъ отъ Армения и Понтусъ въ Предна Азия. Ориенталски елементъ въ нашата фауна.

Nonagria sparganii Esp. (1893). — Отъ този много интересенъ срѣдноевропейски видъ, чиято гжсеница живѣе въ стеблата на нѣкои видове отъ растенията *Sparganium*, *Tirpha* и пр., уловихъ единъ екземпляръ въ Кресненското дефиле при гара Пиринъ, на 29.VI.1932 год. Дължина на предното крило 15 мм., а съ разперени крила до 32 мм.

Разпространенъ е въ Срѣдна Европа, Северна Италия и Южна Русия.

Cleophana oliva Stgr. (2207). — Красивъ видъ, съ цвѣтъ на преднитѣ крила бледо жълто-кафявъ съ слабъ оттенъкъ на резеда, съ ясно изразени лжчевидни разсвѣтления по жилкитѣ въ маргиналното поле, неочертани напрѣчни линии. Дължина на предното крило 12 мм., а съ разперени крила 24 мм. Единъ екземпляръ уловихъ въ Кресненското дефиле, при гара Пиринъ, на 29.VI.1932 г.

До сега тоя новъ за фауната на Европа видъ бѣ известенъ само отъ Северна Мала Азия, къмъ Понтъ и Армения. Типиченъ ориенталски елементъ въ нашата фауна.

Larentia austriacaria HS. (3336). — Единъ екземпляръ уловихъ на свѣтлината на ацетиленовата лампа на 29.VII.1931 год., на върха Али Ботушъ, на 2185 м. височина. Основния цвѣтъ на преднитѣ крила пепеляво-сивъ, по-тъменъ въ медианното и субмаргиналното полета. Заднитѣ крила съ пепеляво-кафяво затъмнение къмъ външния рѣбъ. Дължина на предното крило 14 мм., а съ разперени крила 27 мм.

Разпространена е въ Източнитѣ Алпи (Австрия) и въ Пиренеитѣ.

Larentia senectaria H.S. (3408). — Единъ екземпляръ отъ този видъ е билъ уловенъ въ северния край на Кресненското дефиле при гара Крупникъ отъ покойния Дѣлчо Илчевъ, на 19.IX.1918 г.. На времето този екземпляръ е останалъ неопредѣленъ между другитѣ екземпляри отъ близкитѣ му видове.

До сега вида бѣ известенъ отъ Юженъ Тиролъ и Харватско.

Tephroclystia pyreneata Mab. (= *digitaliata* Dietze) (3521). Det. Rbl. — Отъ тоя видъ 1 екземпляръ уловихъ при гара Орѣшецъ — Бѣлоградчишко на 7. VII. 1931. Въ Царската ентомол. станция има още два екземпляри, отъ Сливенъ, 7. VI. 1913 и с. Жеравна, 3. VIII. 1914, събрани отъ П. Чорбаджиевъ и единъ екземпляръ отъ гара Стамболово, VII. 1910, уловенъ отъ Д. Илчевъ.

Разпространенъ е въ Германия, Франция, Австрия въ Алпитѣ.

Tephroclystia laquearia HS. (3523). Det. Rbl. — Въ Кресненското дефиле при гара Пиринъ уловихъ на лампа 3 екземпляри на 17. VII. 1930 г.

Видътъ е разпространенъ въ Централна Европа, Южна Франция, Испания, Срѣдна Италия, Сев.-зап. Африка и Понтусъ въ Мала-Азия. Вѣроятно медитерански видъ въ нашата фауна.

Tephroclystia limbata Stgr. (3524). Det. Rbl. — Два екземпляри улени отъ П. Чорбаджиевъ на 14. VII. и 21. VII. 1911 г. при Сливенъ. Опредѣлени бѣха като *T. linariata* F.

Видътъ *T. limbata* Stgr. е известенъ отъ Понтусъ, Армения и Македония.

Tephroclystia denticulata Tr. (3606). Det. Rbl. — При преглеждане сбирката отъ *Eupithecia* въ Царската ентомологична станция, се указаха 2 екземпляри отъ тоя видъ, улени отъ П. Чорбаджиевъ, единия въ мѣстността Бармукъ при Сливенъ, на 14. VIII. 1916, а другиятъ пакъ при Сливенъ, на 17. VIII. 1916 г. На времето сж били, вѣроятно, опредѣлени като спадащи къмъ нѣкой другъ сходенъ видъ.

Видътъ е разпространенъ въ Срѣдна и Западна Германия, Австрия, Унгария, както и Юго-източенъ Таурусъ въ Мала-Азия.

Tephroclystia graphata Tr. (3614). Det. Rbl. — Отъ този видъ събрахъ 3 екземпляри, отъ които два отъ Али-Ботушъ пл., при лѣтния постъ № 16, на 1000 м. височина, на 1. VIII. 1930 год., а третия екземпляръ въ Кресненското дефиле, южно отъ гара Пиринъ, на 1. VI. 1929 г.. Голѣмиятъ интервалъ отъ време между датата на хвърчене на екземпляритѣ отъ дветѣ находища указва на най-вѣроятното сжществуване на две генерации отъ този видъ у насъ.

До сега е билъ известенъ отъ Австрия, Унгария и Армения. У насъ вѣроятно ще бжде ориенталски елементъ.

Tephroclystia provinciata Mill. (3645). Det. Rbl. — Въ голѣмо количество събирахъ този видъ презъ нѣколкократнитѣ си екскурзирания въ Кресненското дефиле и по Бѣласица пл. Въ Царската ентомологична станция сж съхранени 22 екземпляри изъ споменатитѣ две находища. Събрани сж въ Крес-

ненското дефиле, южно отъ гара Пиринъ, на 4.V.1929 год. 21 екземпляри и на Бѣласица пл., 8.V.1929 г..

Видътъ е билъ известенъ до сега отъ Южна Франция и Север.-западна Африка. Вѣроятно ще да е медитерански видъ.

Chloroclystis debiliata Hb. (3661). Det. Rbl. — Въ сбирката отъ р. *Eupithecia* въ Царската ентомологична станция биде откритъ единъ екземпляръ отъ тоя видъ отъ находището Сливенъ, при с. Бѣла, уловенъ презъ 1914 год., обаче, безъ указание за месеца и деня. Събранъ е отъ П. Чорбаджиевъ, който на времето, вѣроятно, го е опредѣлилъ като нѣкой отъ сходнитѣ видове.

Разпространенъ е въ Ср. и Сев. Европа, Уралъ и Усурия.

Selenia tetralunaria Hufn. (3735). — Единъ екземпляръ уловихъ на Бѣласица пл., на 6.V.1929 г., надъ гр. Петричъ.

Въ общото си разпространение вида обхваща цѣла Срѣдна и Северна Европа, до Южна Франция, Срѣдна Италия, а на изтокъ презъ Армения и Сибиръ, до Усурия, Амуръ и Япония. Сибирски елементъ въ нашата фауна.

Boarmia perversaria B. var. *correptaria* Z. (3864^a). — Въ Кресненското дефиле при гара Пиринъ на 30.V.1929 и 4.VI. 1930 г. събрахъ 12 екземпляри отъ този видъ, който е твърде типиченъ и веднага изпъкващъ между другитѣ видове *Boarmia*. Въпрѣки силно и ясно подчертанитѣ му специфични белези, обаче, при опредѣлянето му срѣзнахъ доста голѣмо затруднение, понеже въ описанията, които сж дадени въ Spuler, Seitz, Bergé — Rebel и Culot не сж дадени достатъчно характерни данни, съ които да може съ сигурностъ да се опредѣли този видъ, а освенъ това и изображение на var. *correptaria* Z. е дадено само въ Culot, T.IV., pl. 55, fig. 1117 и 1118. Но и тукъ, макаръ че сж дадени 2 много сполучливи образа на 1 ♂ и 1 ♀ екземпляри, името имъ, като var. *correptaria* Z. е дадено съ въпросителна, а въ текста авторътъ изобщо се съмнява, първо, въ единтичността на изобразенитѣ екземпляри съ var. *correptaria* Z. и второ, при допускане, че това наистина е споменатия вариететъ, той се съмнява въ възможността тази тѣй типична форма, съ силно подчертани специфични белези, ясно отличаващи я отъ всички други видове *Boarmia*, да бжде една проста вариация на вида *B. perversaria* B. Тѣй като въ сбиркитѣ отъ пеперуди въ Царската ентомологична станция и въ Царския Ест. ист. музей нѣмаме екземпляри отъ западноевропейския видъ *B. perversaria* B. и отъ далматинския и малоазийски вариететъ *correptaria*, то изпратихме въ Виена на проф. Dr H. Rebel наши екземпляри да бждатъ сравнени въ Зоологическия музей. Тамъ биде потвърдена единтичността на нашитѣ екземпляри съ var. *correptaria* Z.. Тѣй като var. *correptaria* нѣма едно по-пълно описание, то тукъ ще направя такова.

Нашитѣ екземпляри иматъ дължина на предното крило 18—20 мм., а съ разперени крила достигатъ 33—36 мм. Основниятъ цвѣтъ на преднитѣ криле е монотоненъ пепеляво-орфъзово кафявъ. Отъ напрѣчнитѣ линии, които сж почти черно-кафяви, сж изразени ясно и дветѣ, както и срѣдната сѣнка. Вътрешната напрѣчна линия е ясно очертана, доста тънка и много типично за вида оформена. Отначало тя върви отзадъ напредъ гладко, слабо джговидна, почти паралелно на предния ржбъ, къмъ когото се приближава много постепенно, а когато дойде до предната костална жилка, подъ остъръ жгълъ се пречупва съ посока къмъ корена на крилото и свършва съ остъръ жгълъ при предния ржбъ. Външната напрѣчна линия е сжщо ясно очертана, съ слабо назбване навънъ при пресичането на жилкитѣ. Сжщо доста ясно, особено въ задната си частъ и въ предната частъ на срѣдното поле, е очертана срѣдната сѣнка. Вълновидната линия въ нѣкои екземпляри е поизразена, а въ други почти съвсемъ липсва. Често между вълновидната линия и външната напрѣчна и по-близо до последната ясно изпква една тъмна широка сѣнковидна ивица, която върви успоредна на заува и свършва, като се слива съ предната частъ на външната напрѣчна линия. Въ заднитѣ крила базалната линия е кжса и много близо до корена. Ясно е очертана външната напрѣчна линия, а въ нѣкои екземпляри и срѣдната сѣнка. Реснитѣ свѣтло кафяво-пепеляви пресечени съ тъмни широки ивици, явяващи се като по-тъмни продължения на жилкитѣ въ тѣхъ.

Видътъ *Boarmia perversaria* В. е разпространенъ въ Южна Англия, Северна Италия, Крайна и на полуостровъ Кримъ, а var. *correptaria* Z. е известенъ отъ Далмация, Унгария, Мала Азия и островъ Кипъръ.

Boarmia umbraria Нв. (3886). — Въ Кресненското дефиле и по Бѣласица пл. можахъ да събера 8 екземпляри отъ тоя видъ отъ следнитѣ дати: Кресненско дефиле, 31.V.1929 г. и 30.V.1930 год. и Бѣласица пл., 4.VI. и 6.VI. 1929 год.

Въ общото си разпространение тоя видъ следва северния и източенъ брѣгъ на Срѣдиземно море отъ Испания, презъ Южна Франция, Корсика, Северна и Срѣдна Италия, Истрия, Далмация, Гърция, Мала-Азия, Армения, Туркестанъ и Палестина. Медитерански видъ въ нашата фауна.

Boarmia roboraria Schiff. (3894). — Единъ екземпляръ отъ тоя много едъръ видъ уловихъ на свѣтлина, на 4.VI.1929 год., на Бѣласица надъ гр. Петричъ.

Разпространенъ е въ Срѣдна и Сев. Европа, Юго-зап. Франция, Северна Испания, Сев. и Срѣдна Италия, Юго-изт. Русия, Армения, а съ нѣкои форми достига до Япония.

Nola gigantula Stgr. (4107). — Отъ този новъ за фауната на Европа видъ уловихъ 4 екземпляри на свѣтлината на ацетиленовата лампа въ Кресненското дефиле, южно отъ гара Пиринъ,

на 31.V. и 1.VI.1929 год. Отъ известнитѣ до сега за България видове отъ рода *Nola*, тоя видъ е най-едъръ, а е най-близъкъ на *Nola strigula* Schiff. Отличава се отъ него, обаче, по това, че основния фонъ на преднитѣ му крила е по-нечисто пепеляво-кафявъ, а върху него сравнително по-слабо се очертаватъ вътрешната и външна зигзаговидни напрѣчни линии. По-силно изпъква сръдната сѣнка въ медианното поле. Заднитѣ крила сжщо кафяво-пепеляви.

До сега бѣ известенъ само отъ Понтусъ въ Северна Мала Азия.

Zusammenfassung

In seiner vorliegender Arbeit hat der Autor einige für die Fauna bulgariens neue Smetterlingsarten angegeben, von welcher drei für die Fauna Europas neu sind: *Bryophila petricolor* Ld. vom Belassitza Geb. aus 1000 m. Höhe, *Cleophana oliva* Stgr. vom der Kresna Schlucht, südlich vom Bahnhof Pirin und *Nola gigantea* Stgr. vom demselben Fundort. Neu für Bulgarien sind: *Chaerocampa alecto* L. vom Petritch, *Miana ophiogramma* Esp. aus Plowdiv, *Nonagria sparganii* Esp. aus der Kresna Schlucht, *Larentia austriacaria* H. S. vom Ali-Botusch Geb., 2185 m. Höhe, *Larentia senectaria* H. S. aus der Kresna Schlucht, *Tephroclystia pyreneata* Mab. (*digitaliata* Dietze) vom Westbalkan (Westliche Stara Planina Geb.) bei dem Bahnhof Oreschez, *Tephroclystia laqueoria* H. S. aus der Kresna Schlucht, *Tephroclystia limbata* Stgr. aus Sliven, *Tephroclystia denticulata* Tr. aus Sliven, *Tephroclystia graphata* Tr. vom Ali-Botuch Geb., 1000 m. und der Kresna Schlucht, *Tephroclystia provinciata* Mill. aus der Kresna Schlucht und vom Belassitza Geb., *Chloroclystis debiliata* Hb. — aus dem Dorfe Bela 1914, *Boarmia perversaria* B. var. *correptaria* Z. aus der Kresna Schlucht, *Boarmia umbraria* Hb. von der Kresna Schlucht und vom Belassitza Geb. und endlich *Boarmia roboraria* Schiff. vom Belassitza Geb.

Eine Teil der Arten, namentlich die Eupitheciën, wurden von Herr Prof. Dr H. Rebel im Wien determiniert, wofür ich dem Herrn Professor bestens danke.
